

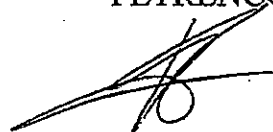
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

*prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. c) din Legea nr. 317-XIII din 13
decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin. (1) lit. c) și 39
din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995*

PETRENCO Grigore

Deputat

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA		
INTRARE NR.	66	
6	02	20 14

Chişinău, 2014

I. Autorul sesizării:

Petrenco Grigore

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Adresa: Chişinău, bd. Ştefan cel Mare 162

Tel/fax 37379024219

II. Obiectul sesizării

Prezenta sesizare are drept obiect ca prin interpretarea articolelor 68, 69, și 70 din Constituție, prin prisma respectării principiilor statului de drept, consacrat de articolul 1 alin. (3) din Constituție, principiului respectării dreptului internațional și a tratatelor internaționale la care Republicii Moldova este parte, consacrat în art.8 din Constituție, și egalității tuturor cetățenilor în fața legii, consacrat de art.16 din Constituție, să se explice dacă:

„(1) Deputatul în Parlamentul Republicii Moldova, condamnat pentru acte de corupție și/ori trafic de influență cu privire de libertate care urmează să fie real executată, aflat în căutare internațională, se află în situația de incompatibilitate politică și morală cu calitatea de deputat și în imposibilitate definitivă de a continua exercitarea mandatului;

(2) Prin sentința definitivă și executorie imunitatea deputatului se consideră consumată de drept, Parlamentul Republicii Moldova avînd obligațiunea să se autosesizeze în vederea ridicării mandatului deputatului pentru asigurarea executării pedepsei în cadrul instituțiilor penitenciare;

(3) În cazul condamnării persoanei în timpul exercitării mandatului de deputat în Parlamentul Republicii Moldova printr-o sentință definitivă de către o instanță judecătorească a unui stat străin, pentru acte de corupție și/ori trafic de influență cu privire de libertate care urmează să fie real executată, aflat în căutare internațională, prin prisma obligațiunii respectării Cartei Organizației Națiunilor Unite și tratatelor la care statul Moldova este parte, în coroborare cu prevederile constituționale, imunitatea deputatului se consideră consumată de drept, iar organele abilitate urmează a fi în obligațiunea executării prevederilor legislației naționale și tratatelor internaționale/regionale/bilaterale în domeniu întru oferirea asistenței juridice internaționale, solicitate de către statul străin, cetățean al cărui este deputatul condamnat, în scopul asigurării executării hotărîrii judecătorești”.

Obiectul sesizării vizează în esență, posibilitatea continuării exercitării mandatului de deputat în Parlamentul Republicii Moldova de către o persoană care în timpul aflării în mandat a fost condamnată printr-o sentință judecătorească executorie a unui stat străin, al

cărui cetățean este deputatul, pentru acte de corupție, executarea căreia trebuie să fie asigurată de către organele abilitate ale statului Republica Moldova conform normelor constituționale și actelor internaționale la care este parte.

III. Expunerea pretinselor încălcări ale Constituției, precum și a argumentelor în sprijinul acestor afirmații

A. LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

Legislația națională

Prevederile relevante ale *Constituției* (M.O., 1994, nr.1, art.1) sînt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

[...]

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8 Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 16 Egalitatea

[...]

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 56
Devotamentul față de țară

[...]
(2) Cetățenii cărora le sînt încredințate funcții publice [...] răspund de îndeplinirea cu credință a obligațiilor ce le revin [...].

Articolul 66
Atribuțiile de bază

Parlamentul are următoarele atribuții de bază:

a) adoptă legi, hotărîri și moțiuni;

[...]

f) exercită controlul parlamentar asupra puterii executive, sub formele și în limitele prevăzute de Constituție;

g) ratifică, denunță, suspendă și anulează acțiunea tratatelor internaționale încheiate de Republica Moldova;

[...]

r) îndeplinește alte atribuții, stabilite prin Constituție și legi.

Articolul 68
Mandatul reprezentativ

(1) În exercitarea mandatului, deputații sînt în serviciul poporului.

[...]

Articolul 69
Mandatul deputaților

(1) Deputații intră în exercițiul mandatului sub condiția validării.

(2) Calitatea de deputat încetează la data întrunirii legale a Parlamentului nou ales, în caz de demisie, de ridicare a mandatului, de incompatibilitate sau de deces.

Articolul 70
Incompatibilități și imunități

(1) Calitatea de deputat este incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții retribuite, cu excepția activității didactice și științifice.

(2) Alte incompatibilități se stabilesc prin lege organică.

(3) Deputatul nu poate fi reținut, arestat, percheziționat, cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă, sau trimis în judecată fără încuviințarea Parlamentului după ascultarea sa.

Prevederile relevante ale *Legii despre statutul deputatului în Parlament* nr. 39-XIII din 07.04.94 (Republicat: Monitorul Oficial nr.59-61/201 din 15.04.2005; Republicat: Monitorul Oficial nr.57-58/373 din 18.05.2000; Monitor nr.4/78 din 1994) sînt:

Art.2. – (1) Deputatul este persoană oficială și reprezentant al puterii legislative supreme.

(2) În exercitarea mandatului, deputații sînt în serviciul poporului.

[...]

(6) Calitatea de deputat încetează la data întrunirii legale a Parlamentului nou-ales, în caz de demisie sau de deces.

(7) În caz de demisie sau de deces, intervine vacanța mandatului de deputat.

(8) Cererea de demisie se prezintă Președintelui Parlamentului. Parlamentul, prin hotărîrea sa, va lua act de cererea de demisie a deputatului și va declara mandatul vacant.

(9) În caz de deces, Comisia juridică, pentru numiri și imunități a Parlamentului va întocmi un

raport. Parlamentul, prin hotărîrea sa, va lua act de raportul comisiei și va declara mandatul vacant.
[...].

Art.3. – Mandatul de deputat este incompatibil cu:

- a) funcția de Președinte al Republicii Moldova;
- b) funcția de membru al Guvernului;
- c) funcția de avocat parlamentar;
- c¹) funcția de ales local;
- d) exercitarea oricărei alte funcții remunerate, inclusiv a funcției acordate de un stat străin sau organizație internațională, cu excepția activității didactice și științifice desfășurate în afara programului stabilit de Regulamentul Parlamentului.

Art.15. – (1) Deputatul este obligat să respecte cu strictețe Constituția, legile, normele etice și morale.

(2) Deputatul este dator să fie demn de încrederea alegătorilor, să contribuie prin exemplul personal la întărirea disciplinei de stat, la îndeplinirea obligațiilor civice, la asigurarea drepturilor omului și la respectarea legislației.

(3) Cazurile de încălcare a eticii de deputat sînt examinate de Comisia juridică, pentru numiri și imunități.

Acte ale unor organizații internaționale al căror membru este Republica Moldova

Prevederile relevante ale *Statutului Consiliului Europei*, semnat la Londra la 5 mai 1949 și ratificat de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 522 din 12 iulie 1995, M.O. nr. 041, 1995, sunt următoarele:

„[...] atașamentul lor pentru valorile spirituale și morale care sunt moștenirea comună a popoarelor lor și sursa reală a libertății individuale, libertății politice și a statului de drept, principii care formează baza oricărei democrații autentice [...]”

Prevederile relevante ale *Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale*, amendată prin protocoalele adiționale la această convenție, încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997, M.O. nr. 54-55/502, 1997, în continuare – “Convenția Europeană”, sunt următoarele:

„[n.r.-Preambul] guverne ale statelor europene animate de același spirit și având un patrimoniu comun de idealuri și de tradiții politice, de respect al libertății și de preeminență a dreptului [...]”.

Prevederile relevante ale *Rezoluției Comisiei ONU pentru Drepturile Omului 32/2005 privind democrația și statul de drept* sunt următoarele:

„8. Reamintește că interdependența dintre o democrație funcțională, instituții responsabile și puternice și statul de drept efectiv este esențială pentru un guvern legitim și eficient. [...]”

11. Reamintește faptul că democratizarea poate fi un proces fragil și că statul de drept și respectarea drepturilor omului sunt esențiale pentru stabilitatea societăților democratice; [...]”

12. Reamintește că statele sunt garanți ai democrației, ai drepturilor omului și ai statului de drept și poartă responsabilitatea pentru punerea lor în aplicare pe deplin; [...]”

14. Invită statele membre să facă eforturi continue pentru a consolida statul de drept și promovarea democrației prin: [...]”

b) garantarea că nici o instituție sau persoană publică sau privată nu este mai presus de lege, asigurându-se că: [...]”

(iii) toți agenții guvernamentali, indiferent de pozițiile lor, sunt imediat și pe deplin trași la răspundere pentru orice încălcare a legii pe care o comit; [...]
(vi) strategiile și măsurile anticorupție cuprinzătoare sunt în mod adecvat dezvoltate și aplicate pentru a menține independența și imparțialitatea sistemului judiciar, precum și pentru a asigura responsabilizarea membrilor sistemelor judiciar, legislativ și executiv.[...]"

Prevederile relevante ale *Rezoluției Adunării Parlamentare a Consiliului Europei nr. 1594 (2007)* privind „principiul statului de drept” sunt următoarele:
„[...] „stat de drept”, conceput de către națiunile europene ca o valoare comună și principiu fundamental [...]”.

Prevederile relevante ale *Deciziei Consiliului Ministerial al OSCE nr.7/08* privind consolidarea statului de drept în spațiul OSCE sunt următoarele:

„[...] *Reafirmând* angajamentele statelor participante la OSCE pentru statul de drept [...]
[...] *Reafirmând* necesitatea aderării universale pentru implementarea statului de drept, atât la nivel național, cât și internațional [...]
Subliniind importanța pe care o acordă drepturilor omului, statului de drept și democrației, care sunt interconectate și se consolidează reciproc [...]
Subliniind de asemenea, importanța statului de drept ca o chestiune transdimensională pentru a asigura respectarea drepturilor omului și a democrației, a securității și a stabilității, a bunei guvernări, a relațiilor economice și comerciale reciproce, de securitate a investițiilor și a unui climat de afaceri favorabil, precum și rolul său în lupta împotriva corupției [...], care servesc astfel ca bază pentru dezvoltarea politică, economică, socială și de mediu în statele participante [...]
Invită statele participante la OSCE să-și onoreze obligațiile care decurg din dreptul internațional și să respecte angajamentele OSCE în ceea ce privește statul de drept, atât la nivel internațional, cât și național, inclusiv în toate aspectele legate de legislația lor, administrație și justiție; [...]
Încurajează statele participante [...] să continue și să sporească eforturile [...] să consolideze statul de drept, inter alia, în următoarele domenii: [...]
- [...] responsabilității instituțiilor de stat și a persoanelor oficiale, a respectării statului de drept în administrația publică, [...]
- [...] rolului curților constituționale ca instrument pentru asigurarea respectării în toate instituțiile de stat a principiilor statului de drept, democrației și drepturilor omului. [...]"

Prevederile relevante ale *Convenției Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției*, adoptată la New York la 31 octombrie 2003 și ratificată de Republica Moldova prin Legea nr. 158-XVI din 6 iulie 2007, M.O. nr. 103-106/451, 2007, sunt următoarele:

„[Preambul] preocupate de gravitatea problemelor pe care le creează corupția și de amenințarea pe care aceasta o constituie pentru stabilitatea și siguranța societăților, subminând instituțiile și valorile democratice, valorile etice și justiția, și compromițând dezvoltarea durabilă și statul de drept [...]
având în egală măsură conștiința principiilor bunei gestiuni a afacerilor publice și a bunurilor publice, al echității, al responsabilității și al egalității în fața legii, precum și al necesității păstrării integrității și favorizării unei culturi de refuz al corupției [...]"

Prevederile relevante ale *Convenției penale privind corupția a Consiliului Europei*, adoptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1999 și ratificată de Republica Moldova prin Legea nr. 428 din 30 octombrie 2003, M.O. nr. 229/918, 2003, sunt următoarele:

„[Preambul] Corupția constituie o amenințare pentru democrație, preeminența dreptului și drepturile omului, subminează principiile de bună administrare, echitate și justiție socială, denaturează concurența, împiedică dezvoltarea economică și pune în pericol stabilitatea instituțiilor democratice și bazele morale ale societății [...]"

Prevederile relevante ale *Convenției civile privind corupția*, adoptată la Strasbourg la 4 noiembrie 1999 și ratificată de Republica Moldova prin Legea nr. 542 din 19 decembrie 2003, M.O. nr. 006/64, 2003, sunt următoarele:

„[Preambul] Corupția reprezintă o amenințare gravă pentru preeminența dreptului, a democrației și drepturilor omului, echității și justiției sociale, împiedică dezvoltarea economică și pune în pericol funcționarea corectă și echitabilă a economiilor de piață [...]”.

B. ARGUMENTELE

Valorile statului de drept sunt consacrate în Preambulul Declarației Universale a Drepturilor Omului. Rezoluția Comisiei ONU pentru Drepturile Omului 32/2005 privind democrația și statul de drept abordează elemente ale separației puterilor, supremației legii și ale egalității tuturor în fața legii. Acest document, inter alia:

„8. Reamintește că interdependența dintre o democrație funcțională, instituții responsabile și puternice și statul de drept efectiv este esențială pentru un guvern legitim și eficient. [...]

11. Reamintește faptul că democratizarea poate fi un proces fragil și că statul de drept și respectarea drepturilor omului sunt esențiale pentru stabilitatea societăților democratice; [...]

12. Reamintește că statele sunt garanți ai democrației, ai drepturilor omului și ai statului de drept și poartă responsabilitatea pentru punerea lor în aplicare pe deplin; [...]

14. Invită statele membre să facă eforturi continue pentru a consolida statul de drept și promovarea democrației prin: [...]

b) garantarea că nici o instituție sau persoană publică sau privată nu este mai presus de lege, asigurându-se că: [...]

(iii) toți agenții guvernamentali, indiferent de pozițiile lor, sunt imediat și pe deplin trași la răspundere pentru orice încălcare a legii pe care o comit; [...]

(vi) strategiile și măsurile anticorupție cuprinzătoare sunt în mod adecvat dezvoltate și aplicate pentru a menține independența și imparțialitatea sistemului judiciar, precum și pentru a asigura responsabilizarea membrilor sistemelor judiciar, legislativ și executiv.[...]”.

Potrivit Preambulului, statele, trebuie să fie preocupate de gravitatea problemelor pe care le creează corupția și de amenințarea pe care aceasta o constituie pentru stabilitatea și siguranța societăților, subminând instituțiile și valorile democratice, valorile etice și justiția, și compromițând dezvoltarea durabilă și statul de drept [...], având în egală măsură conștiința principiilor buneii gestiuni a afacerilor publice și a bunurilor publice, al echității, al responsabilității și al egalității în fața legii, precum și al necesității păstrării integrității și favorizării unei culturi de refuz al corupției [...].”.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului consideră că principiul statului de drept, menționat în preambulul Convenției, este „un element al patrimoniului spiritual comun al statelor membre ale Consiliului Europei” și se referă la Convenție în ansamblu. Acest principiu al statului de drept a fundamentat, în special, cerința stabilită de Curte de protecție adecvată împotriva ingerințelor arbitrare ale puterii publice (a se vedea, inter alia, Hotărârile CEDO Engel și alții v. Olanda din 8 iunie 1976, Klass și alții v. Germania 6 septembrie 1978, Malone v. Regatul Unit din 2 august 1984 etc.).

Conceptul „statului de drept”, consacrat, împreună cu democrația și drepturile omului în Preambulul Convenției Europene, reprezintă cei trei piloni ai Consiliului Europei, organizație internațională al cărui membru este și Republica Moldova.

În Rezoluția Adunării Parlamentare a Consiliului Europei nr. 1594 (2007) privind „principiul statului de drept” se recunoaște că această noțiune este percepută de către statele europene ca fiind o valoare comună și un principiu fundamental pentru o mai mare unitate.

Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) și statele ei membre și-au exprimat, de asemenea, angajamentul față de principiile „statului de drept”, democrației și drepturilor omului.

Astfel, în Decizia Consiliului Ministerial al OSCE nr. 7/08 privind consolidarea statului de drept în spațiul OSCE, statele participante la OSCE sunt invitate să-și onoreze obligațiile privind respectarea statului de drept, atât la nivel internațional, cât și național, inclusiv în toate aspectele legate de legislația lor, administrație și justiție. De asemenea, în același document, statele sunt încurajate să-și consolideze eforturile în vederea **sporirii, inter alia, a responsabilității instituțiilor de stat și a persoanelor oficiale, a respectării statului de drept în administrația publică, precum și a rolului curților constituționale ca instrument pentru asigurarea respectării în toate instituțiile de stat a principiilor statului de drept, democrației și drepturilor omului.**

În viziunea Comisiei de la Veneția exigențele statului de drept presupun asigurarea legalității, securității juridice, interzicerea arbitrariului, accesul la justiție în fața instanțelor judecătorești independente și imparțiale, inclusiv controlul judiciar al actelor administrative, respectarea drepturilor omului, nediscriminarea și egalitatea în fața legii [Raportul Comisiei de la Veneția privind statul de drept, CDLAD(2011)003rev, Strasbourg, 4 aprilie 2011, § 41].

Constituția Republicii Moldova de asemenea în Preambulul său, face referință la statul de drept ca valoare supremă.

După cum a reținut Curtea Constituțională în Hotărârea nr.4 din 22 aprilie 2013, “principiul statului de drept, fiind consacrat în preambulul Constituției, vizează Constituția în integralitatea sa. Acest principiu fundamentează exigența unei protecții adecvate împotriva arbitrariului din partea puterii publice”.

Principiul statului de drept este reluat în articolul 1 alin. (3) din Constituție potrivit prevederilor căruia, Republica Moldova este un **stat de drept**, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Menționez, că lupta împotriva corupției la etapa actuală se consideră drept unul din obiectivele statului nostru. Aceasta se desprinde din angajamente asumate, precum și din actele naționale, printre care se enumeră Strategia națională anticorupție pe anii 2011-2015 (aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 154/2011) și Planul de acțiuni pentru anii 2012-2013 pentru implementarea acesteia (aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 12/2012), Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016 (aprobată prin Legea nr. 231/2011) și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia (aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 6/2012), Legea nr. 90/2008 privind prevenirea și combaterea corupției, Strategia de consolidare instituțională a Centrului Național Anticorupție (aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 232/2012), ș.a.

Astfel, lupta împotriva corupției este considerată o parte integrantă a asigurării respectării statului de drept.

Dar, nu mai puțin importantă este și încrederea în instituțiile statale care reprezintă puterea statului, deoarece nivelul de încredere a publicului în instituții are efecte asupra

dezvoltării societății în ansamblu, contribuind la întărirea democrației și a instituțiilor statului de drept. Este indiscutabil faptul, că încrederea în unele instituții este semnificativ influențată de reprezentanții acestora.

Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova. Astfel, ca organ reprezentativ Parlamentul exercită indirect suveranitatea națională de către popor prin intermediul reprezentanților săi aleși, deputații Parlamentului.

Pierre Pactet definește democrația reprezentativă ca exercitare a puterii de către reprezentanți aleși prin sufragiu universal, împuterniciți să decidă în numele națiunii,¹ iar Maurice Duverger caracterizează democrația reprezentativă printr-o formulă mai simplă, spunând că ea reprezintă un sistem politic, în care guvernanții sunt aleși de cetățeni și sunt considerați ca reprezentanți ai acestora.²

Potrivit HCC nr. nr.4 din 22 aprilie 2013 *“consolidarea încrederii în Parlament, Președinte și Guvern, ca instituții fundamentale ale statului ce simbolizează democrația, este în conexiune directă cu respectarea efectivă a principiului statului de drept.[...] În conformitate cu principiul fundamental al statului de drept, persoanele aflate în funcții de conducere trebuie să demonstreze că îndeplinesc standarde ridicate în materie de integritate. În plus, în cazul în care se constată neîndeplinirea condiției, ignorarea acestor constatări și numirea/menținerea în funcții de conducere a unor persoane asupra cărora planează dubii privind integritatea reprezintă o sfidare a statului de drept. Or, statul de drept are valoare constituțională, iar această valoare trebuie respectată pe deplin”*.

În conformitate cu prevederile consacrate în art.56 din Constituție, cetățenii cărora le sînt încredințate funcții publice răspund de îndeplinirea cu credință a obligațiilor ce le revin.

Sensul unei democrații veritabile prezumă demisia imediată a persoanelor care și-au pierdut încrederea publică, fără a se ajunge la demitere.

În *contrario*, întră în funcțiune exigențele statului de drept care presupun ca fundament asigurarea legalității, securității juridice, egalității în fața legii. Transpunerea în aplicare a principiilor statului de drept este obligațiunea instituțiilor/organelor statale manifestate prin acțiuni practice concrete.

În ultima perioadă de timp atât în cadrul Parlamentului cît și în afara lui, în mass-media/televiziune/internet se mediatizează discuții, care au drept obiect condamnarea unui deputat din Parlamentul Republicii Moldova pentru acte de corupție și/ori trafic de influență cu privire de libertate care urmează să fie real executată, aflat în căutare internațională.

Potrivit surselor invocate, la 3 noiembrie 2011 Tribunalul București l-a condamnat pe deputatul Valeriu Guma la doi ani de închisoare cu suspendare pentru trafic de influență și fapte de corupție. Curtea de Apel București a decis, în 12 iunie 2012, ca deputatul moldovean Valeriu Guma să execute patru ani de închisoare. Instanța Curții de Apel București a decis atunci schimbarea condamnării primite de deputat în 3 noiembrie 2011, din pedeapsa cu suspendare în patru ani de închisoare cu executare. Înalta Curte de Casație și Justiție (ÎCCJ) a respins ca nefondate atât recursul făcut de procurorul anticorupție, cît și cel al deputatului din Republica Moldova împotriva deciziei Curții de Apel București.

Astfel deputatul Valeriu Guma are de executat patru ani de închisoare pentru faptele de corupție pentru care a fost judecat.

¹ Pierre Pactet, *Institutions politiques, Droit constitutionnel*, Masson, 1991, p.90

² Maurice Duverger, *Institutions politiques et droit constitutionnel*, Presses de France, 1980, p.92

Inspectoratul General al Poliției Române a emis un mandat „de executare a pedepsei cu închisoarea” pe numele deputatului Valeriu Guma. De asemenea, deputatul este anunțat în căutare internațională de Biroul Interpol.

Menționez, că faptele descrise din surse/publicate în mass-media, aflate în domeniul public, sunt confirmate prin informații aflate și prin cele obținute de la organele oficiale.

Astfel, în cadrul emisiunii televizate (28 ianuarie 2014) Ambasadorul României la Chișinău a declarat că „domnul Valeriu Guma este și cetățean al României și în calitate de cetățean al României face obiectul unei sentințe definitive sub acuzația de corupție. Ca cetățean român, domnul Valeriu Guma va avea același tratament în fața legii ca toți restul cetățenilor rămani, fie că sunt premieri, deputați, miniștri sau înalți demnitari. În calitate de cetățeni români, dacă fac obiectul unei sentințe definitive se supun rigorilor legii din România”.

Deși este un fapt constatat, *condamnarea de corupție nu a condus nici la demisia, nici la inițiativa de ridicare a mandatului de deputat*. Din contra, întreaga societate a asistat la tentative de obstrucționare a informațiilor respective.

Potrivit art.69 din Constituție, calitatea de deputat încetează în *caz de demisie, de ridicare a mandatului, de incompatibilitate sau de deces*.

Astfel, art.69 din Constituție fixează mai multe cazuri de încetare a calității de deputat.

Demisia este o manifestare de voință benevolă, unilaterală a deputatului de a înceta exercitarea mandatului, în virtutea unor împrejurări pe care el le consideră obiective (starea sănătății, motive politice, religioase, familiale etc.). Aplicabil la situația din sesizare, condamnarea deputatului de către o instanță judecătorească a unui stat vecin a dus la pierderea încrederii publice, fapt care a necesitat demisia imediată a acestuia, așa cum dictează principiile democratice, dar care nu a urmat. Drept urmare, s-ar impune demiterea deputatului prin ridicarea mandatului.

Potrivit prevederilor constituționale, calitatea de deputat este *incompatibilă* cu exercitarea oricărei alte funcții retribuite, cu excepția activității didactice și științifice. Alte incompatibilități se stabilesc prin lege organică.

Legea despre statutul deputatului în Parlament prin art.3 enumeră funcțiile, exercitarea cărora este incompatibilă cu calitatea de deputat. Potrivit art.2 din Lege, în caz de demisie sau de deces, intervine vacanța mandatului de deputat. Cererea de demisie se prezintă Președintelui Parlamentului. Parlamentul, prin hotărârea sa, va lua act de cererea de demisie a deputatului și va declara mandatul vacant. În caz de deces, Comisia juridică, pentru numiri și imunități a Parlamentului va întocmi un raport. Parlamentul, prin hotărârea sa, va lua act de raportul comisiei și va declara mandatul vacant.

Constituția nu conține norme care cu claritate ar prevedea cazuri de încetare a calității de deputat prin ridicarea mandatului.

Dacă să ne referim la prevederile art.70 alin.(3) din Constituție, constatăm că **deputatul nu poate fi reținut, arestat, percheziționat, cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă, sau trimis în judecată fără încuviințarea Parlamentului după ascultarea sa.**

Or, prevederea supra se referă la imunitatea deputatului, ridicarea căreia este la discreția Parlamentului. Dar, și în astfel de cazuri, nu este clară norma constituțională, dacă urmează și ridicarea mandatului de deputat. Nu decurge aceasta nici din Legea despre statutul deputatului în Parlament.

După cum susțin unii autori, ridicarea (suspendarea) mandatului are loc contra voinței deputatului în cazul în care acesta a săvârșit infracțiuni și conform legii trebuie să i

se aplice pedeapsă penală.

Totodată, observăm că în alin.(3) art.70 din Constituție nu se regăsește situația în care, indiferent de voința Parlamentului, deputatul pentru comiterea unei/unor infracțiuni este condamnat, aflându-se în exercițiul funcțiunii, sentința fiind executorie.

Apar mai multe **neclarități** în astfel de situații: dacă este **compatibilă oare cu calitatea de deputat** - constatarea faptului că deputatul din Parlamentul Republicii Moldova, "care este și cetățean al României și în calitate de cetățean al României face obiectul unei sentințe definitive sub acuzația de corupție", care are de executat patru ani de închisoare pentru faptele de corupție pentru care a fost judecat, fiind anunțat în căutare internațională de Biroul Interpol; dacă acesta **nu se află oare în imposibilitate definitivă de a continua exercitarea mandatului**. Or, condamnarea deputatului printr-o sentință executorie **nu epuizează oare de drept imunitatea deputatului**, drept urmare organele abilitate fiind în obligațiunea executării sentinței în ordinea stabilită de lege și de actele internaționale în domeniu.

Potrivit prevederilor art.16 din Constituție, toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială. Or, ca cetățean roman, domnul Valeriu Guma va avea același tratament în fața legii ca toți restul cetățenilor rămani.

În Hotărîrea nr.4 din 22 aprilie 2013 Curtea Constituțională a reținut că, "în respectarea principiului constituțional al statului de drept și în considerarea interesului general al cetățenilor, este imperativă luarea măsurilor necesare pentru asigurarea aplicării rapide a suspendării sau demisionării miniștrilor și altor demnitari de rang înalt care fac obiectul unor dubii rezonabile în materie de integritate".

Mai mult ca atît, că în privința deputatului concret condamnat pentru corupție dubii în materie de integritate nu există, iar menținerea acestuia în calitate de deputat prejudiciază iremediabil funcția Parlamentului în calitate sa de organ suprem al puterii de stat, decredibilizează activitatea parlamentară în general, atât pe plan intern, cit și pe plan extern.

De asemenea, aceasta subminează încrederea publicului privind capacitatea statului de a combate efectiv corupția.

Prin urmare, păstrarea mandatului unei astfel de persoane de deputat este **contrară principiilor statului de drept** [articolul 1 alin. (3) din Constituție].

Consider că sentința de condamnare pentru acte de corupție, inclusiv de către o instanță judecătorească a unui stat străin, pune deputatul condamnat în situația de incompatibilitate politică și morală și, prin urmare, în imposibilitate definitivă de a continua exercitarea funcției, iar sentința definitivă și executorie epuizează de drept imunitatea deputatului, organele abilitate fiind în obligațiunea executării sentinței în ordinea stabilită de lege și de actele internaționale în domeniu.

În acest context, consider că condamnarea deputatului pentru acte de corupție de către un stat străin, aflat în căutare internațională, reprezintă un domeniu de interes public major. Întru executarea prevederilor art.8 din Constituție, despre acest fapt Procurorul General, sau după caz, Ministrul Afacerilor Interne, respectiv, Ministrul Justiției au obligațiunea să informeze Parlamentul.

Conform prevederilor Regulamentului Parlamentului, Biroul permanent inițiază

audieri în domeniul de interes public major. Drept urmare, Biroul permanent al Parlamentului necesită să inițieze audieri în scopul dezbaterii problemei ridicării mandatului deputatului condamnat pentru acte de corupție, aflat în căutare internațională, imunitatea cărui odată cu sentința judecătorească definitivă și executorie și-a pierdut valoarea juridică, fiind considerată consumată de drept. Ca urmare necesită ridicarea mandatului deputatului pentru asigurarea executării pedepsei în cadrul instituțiilor penitenciare.

Reieșind din situația creată, consider că Parlamentul trebuie să acționeze cu un înalt grad de responsabilitate, caracteristic organului reprezentativ suprem al poporului, urmînd principiilor statului de drept, considerînd statul de drept și democrația valori supreme.

IV. Cerințele autorului sesizării

Reieșind din cele expuse supra, în temeiul art.135 alin.(1) lit.b) din Constituție, art.4 din Codul Jurisdicției Constituționale și art.4 din Legea cu privire la Curtea Constituțională

S o l i c i t :

Prin interpretarea articolelor 68, 69, și 70 din Constituție, prin prisma respectării principiilor statului de drept, consacrat de articolul 1 alin. (3) din Constituție, principiului respectării dreptului internațional și a tratatelor internaționale la care Republicii Moldova este parte, consacrat în art.8 din Constituție, și egalității tuturor cetățenilor în fața legii, consacrat de art.16 din Constituție, să se explice dacă:

„(1) Deputatul în Parlamentul Republicii Moldova, condamnat pentru acte de corupție și/ori trafic de influență cu privire de libertate care urmează să fie real executată, aflat în căutare internațională, se află în situația de incompatibilitate politică și morală cu calitatea de deputat și în imposibilitate definitivă de a continua exercitarea mandatului;

(2) Prin sentința definitivă și executorie imunitatea deputatului se consideră consumată de drept, Parlamentul Republicii Moldova avînd obligațiunea să se autosesizeze în vederea ridicării mandatului deputatului pentru asigurarea executării pedepsei în cadrul instituțiilor penitenciare;

(3) În cazul condamnării persoanei în timpul exercitării mandatului de deputat în Parlamentul Republicii Moldova printr-o sentință definitivă de către o instanță judecătorească a unui stat străin, pentru acte de corupție și/ori trafic de influență cu privire de libertate care urmează să fie real executată, aflat în căutare internațională, prin prisma obligațiunii respectării Cartei Organizației Națiunilor Unite și tratatelor la care statul Moldova este parte, în coroborare cu prevederile constituționale, imunitatea deputatului se consideră consumată de drept, iar organele abilitate urmează a fi în obligațiunea executării prevederilor legislației naționale și tratatelor internaționale/regionale/bilaterale în domeniu întru oferirea asistenței juridice internaționale, solicitate de către statul străin, cetățean al cărui este deputatul condamnat, în scopul asigurării executării hotărîrii judecătorești”.

V. Lista documentelor

Extras din internet în anexă.

VI. Declarația și semnătura

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte

Chișinău

06 februarie 2014

Semnătura:

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping, fluid strokes that form a stylized, somewhat abstract shape.

Anexa:

România insistă pe pedepsirea cetățeanului său

Valeriu Guma

1 , 28 ianuarie 2014

Ambasadorul României la Chisinau, Marius Lazurca, sustine ca deputatul PD, Valeriu Guma, este dat in urmarire prin interpol, iar colegii sai de partid nu ar trebui sa puna la indoiala sentinta unui tribunal roman.

"Domnul Valeriu Guma este si cetatean al Romaniei si in calitate de cetatean al Romaniei face obiectul unei sentinte definitive sub acuzatia de coruptie. Ca cetatean roman, domul Guma va avea exact acelasi tratament in fata legii ca toti restul cetatenilor romani, fie ca sunt premieri, deputati, ministri sau inalti demnitari. In calitate de cetateni romani, daca fac obiectul un ei sentinte definitive se supun rigorilor legii din Romania", a spus ambasadorul.

In 2012, tribunalul de la Bucuresti l-a condamnat pe deputatul PD, Valeriu Guma la inchisoare cu suspendare. Acesta a fost acuzat ca a incercat, prin compliciti, mituirea directorului general al Directiei Juridice de la Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Statului pentru mentinerea privatizarii unei firme unde era actionar. Deputatul a declarat atunci ca este nevinovat si isi continue activitatea de parlamentar la Chisinau.

Anterior, colegul sau de partid, deputatul Dumitru Diacov, in cadrul emisiunii In PROFunzime vorbind despre cazul Guma, spunea ca partidul nu a luat masuri, deoarece nu a primit nici o instiintare din partea Romaniei in care sa se precizeze ca deputatul este condamnat.

Alte stiri despre: [marius lazurca](#), [valeriu guma](#), [diacov](#),

inchisoare cu executare

de Catalin Lupasteanu - Mediafax

Deputatul moldovean Valeriu Gumă a fost condamnat definitiv, miercuri, la patru ani de închisoare cu executare, de către judecătorii instanței supreme, care au respins recursurile în dosarul de corupție al acestuia.

Deputatul moldovean Valeriu Gumă, condamnat definitiv la doi ani de închisoare cu executare (Imagine: Claudiu Irimie/ Mediafax Foto)

Înalta Curte de Casație și Justiție (ICCJ) a respins ca nefondate atât recursul făcut de procurorii anticorupție, cât și pe cel al deputatului din Republica Moldova împotriva deciziei Curții de Apel București. Astfel, Gumă are de executat patru ani de închisoare pentru faptele de corupție pentru care a fost judecat. Decizia de miercuri a ICCJ este definitivă, astfel că Gumă urmează să fie încarcerat. Curtea de Apel București a decis, în 13 iunie 2012, ca deputatul moldovean Valeriu Gumă să execute patru ani de închisoare, în dosarul în care este acuzat că a încercat, prin complicități, mituirea directorului general al Direcției Juridice din Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Statului (AVAS), pentru menținerea privatizării unei firme unde era acționar. Instanța Curții de Apel București a decis atunci schimbarea condamnării primite de Valeriu Gumă în 3 noiembrie 2011, din pedeapsă cu suspendare în patru ani de închisoare cu executare. În 3 noiembrie 2011, Tribunalul București l-a condamnat pe Valeriu Gumă, deputat al Partidului Democrat din Republica Moldova, la doi ani de închisoare cu suspendare. Valeriu Gumă a fost condamnat atunci la un an și jumătate de închisoare pentru cumpărare de influență și la câte doi ani de închisoare pentru complicitate la luare de mită și complicitate la dare de mită. Tribunalul a decis ca Valeriu Gumă să execute pedeapsa cea mai grea, respectiv cea de doi ani de închisoare, și a suspendat efectuarea acesteia, stabilind un termen de încercare de patru ani. Deputatul moldovean Valeriu Gumă a fost deferit justiției în 2 iulie 2008, fiind acuzat că l-a mituit pe directorul general al Direcției Juridice din AVAS, pentru a-l determina pe funcționari să aprobe o convenție de menținere în vigoare a contractului de privatizare la o firmă la care era acționar. Potrivit Direcției Naționale Anticorupție (DNA), în cursul verii anului 2006, în urma unor negocieri purtate în mod direct sau prin intermediul altor persoane, Gumă a promis anumite sume de bani, iar la 11 septembrie 2006, prin intermediul Ludmilei Buzu (sora acestuia - n.r.), i-a dat 20.000 de dolari lui Alexandru Mândruț, în acea perioadă consilier al vicepreședintelui Autorității pentru Valorificarea Activelor Statului (AVAS), "care avea influență sau lăsa să se creadă că are influență asupra unor funcționari din cadrul aceleiași instituții". În schimbul banilor, Alexandru Mândruț urma să îi determine pe funcționarii abilitați să aprobe o convenție de menținere în vigoare a contractului de privatizare a societății Gerom Buzău (Valeriu Gumă fiind unul din acționarii societății - n.r.). "Acest beneficiu era urmărit de inculpatul Gumă Valeriu întrucât AVAS era îndreptățită să desființeze contractul de privatizare, ca urmare a neindeplinirii obligațiilor asumate prin acest contract încheiat în septembrie 2002", susțineau procurorii DNA. Dosarul lui Valeriu Gumă este desprins din cel în care Alexandru Mândruț a fost trimis în judecată pentru trafic de influență și luare de mită. Alături de Mândruț, în 24 aprilie 2007 au fost trimiși în judecată Ludmila Buzu, pentru complicitate la infracțiunile de cumpărare de influență, la dare și luare de mită și Sergiu Bulățel, pentru dare de mită. Mândruț, care din luna ianuarie 2007 devenise director general al Direcției Generale Juridice din cadrul AVAS, ar fi primit în 27 februarie 2007 suma de 20.000 de dolari, de la Sergiu Bulățel, prin intermediul Ludmilei Buzu".

Dacă ți-a plăcut articolul, urmărește MEDIAFAX.RO pe FACEBOOK

Externe

România insistă pe pedepsirea cetățeanului său Valeriu Guma

28 ianuarie 2014 10:49

Ambasadorul României acreditat la Chișinău, Marius Lazurcă, a declarat, luni, 27 ianuarie, în cadrul unei emisiuni televizate că deputatul fracțiunii PDM, Valeriu Guma, este cetățean român și trebuie să fie deferit justiției române pentru încălcările admise pe teritoriul acestei țări.

Lazurcă a spus că face o distincție clară între deputatul Guma și cetățeanul român Guma. "Eu fac o distincție foarte clară între domnul deputat Valeriu Guma, care este un ales al poporului în RM și pentru care

am întreaga considerațiune și tot respectul pe care nu mă sfiesc să-l arăt oricărui ales al poporului în RM", a spus diplomatul.

Totodată, ambasadorul a subliniat că în calitate sa de cetățean român, Valeriu Guma, "face obiectul unei sentințe definitive sub acuzația de corupție". "Ca cetățean român, domnul Valeriu Guma va avea exact același tratament în fața legii ca toți restul cetățenilor români, fie că sunt premieri, deputați, miniștri sau înalți demnitari ai statului român. În calitate de cetățean român, dacă fac obiectul unei sentințe definitive se supun rigorilor legii din România", a spus Marius Lazurcă.

Diplomatul român a subliniat că "cetățeanul român, Valeriu Guma, este dat în urmărire prin Interpol", iar situația actuală de incertitudine "nu poate continua la nesfârșit" și urmează să aibă finalitate. Totodată, Lazurcă a spus că există probleme de ordin juridic și tehnic pentru pedepsirea de facto a deputatului moldovean cu cetățenie română, fără a face precizări, deoarece "nu este jurist".

Pe data de 17 aprilie 2013, presa românească a anunțat că deputatul Guma a fost condamnat la doi ani privațiune de libertate cu executare de Înalta Curte de Casație și Justiției din România. Decizia este definitivă și irevocabilă. În replică, Guma le-a recomandat jurnaliștilor să se relaxeze, deoarece dânsul nu-și va ispăși pedeapsa penală la care a fost condamnat în România pentru acte de corupție.

În octombrie 2011, deputatul, Valeriu Guma, a fost acuzat că a mituit un funcționar public român, pentru a fi scutit de penalizări de sute de mii de dolari, pe care urma să le plătească statului fabrica sa din județul Buzău. Potrivit presei române, procurorii susțin că Guma și-a trimis sora în România pentru ca să se ocupe de afaceri și pentru „a aranja” problema cu datoriile pe care le avea compania deputatului față de statul român. Astfel, sora lui Guma a plătit, în 2007, un director de la Autoritatea de Valorificare a Activelor Statului cu 20 mii dolari pentru ca firma deputatului să nu achite statului penalități de 10 ori mai mari.

Inspectoratul General al Poliției Române a emis un mandat „de executare a pedepsei cu închisoarea” pe numele deputatului Guma. De asemenea, deputatul este anunțat în căutare internațională de Biroul Interpol.

Potrivit legislației în vigoare, structurile specializare din România urmau să trimită o solicitare autorităților din Moldova privind extrădarea deputatului Guma. Responsabil de procedură este ministerul Justiției și procuratura generale.

Deputații din majoritatea parlamentară au anunțat despre înregistrarea unui proiect de modificare a Constituției, care prevede abolirea imunității parlamentare. Anunțul a fost făcut, vineri, 1 noiembrie, în debutul ședinței Parlamentului.

Potrivit președintelui fracțiunii parlamentare a PLDM, Valeriu Streleț, este vorba despre modificarea articolului 70 din Constituție din care se exclude alineatul 3, dar și cuvântul "imunitate" din titlu. De asemenea, se modifică și articolul 71 din Constituție privind exprimarea publică.

"Nu este admis că un deputat care a săvârșit o infracțiune, un act contravențional să se bucure de anumite facilități", a adăugat în context vicepreședintele Parlamentului, Andrian Candu.

Oficialul a subliniat că printre cei 50 de semnatori ai proiectului se numără și deputatul fracțiunii PDM, Valeriu Guma, care a fost condamnat la începutul lunii aprilie curent la doi ani privațiune de libertate cu executare de Înalta Curte de Casație și Justiției din România. "Domnul Guma se regăsește printre semnatori, pentru că noi suntem solidari în opinie că toți sunt egali în fața legii", a subliniat Candu.

În octombrie 2011, deputatul, Valeriu Guma, a fost acuzat că a mituit un funcționar public român, pentru a fi scutit de penalizări de sute de mii de dolari, pe care urma să le plătească statului fabrica sa din județul Buzău. Potrivit presei române, procurorii susțin că Guma și-a trimis sora în România pentru ca să se ocupe de afaceri și pentru „a aranja” problema cu datoriile pe care le avea compania deputatului față de statul român. Astfel, sora lui Guma a plătit, în 2007, un director de la Autoritatea de Valorificare a Activelor Statului cu 20 mii dolari pentru ca firma deputatului să nu achite statului penalități de 10 ori mai mari.

Inspectoratul General al Poliției Române a emis un mandat „de executare a pedepsei cu închisoarea” pe numele deputatului Guma. De asemenea, deputatul este anunțat în căutare internațională de Biroul Interpol.